

Lieta C-278/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 22. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Upravni sud u Zagrebu (Zagrebas Administratīvā tiesa, Horvātija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 12. aprīlis

Pieteicēja:

ANTERA d.o.o.

Atbildētāja:

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūra)

[..]

Upravni sud u Zagrebu (Zagrebas Administratīvā tiesa) [..] administratīvajā tiesvedībā, ko ierosināja pieteicēja *ANTERA d.o.o.*, [..] Zagreba [..], [..]

[..]

pret atbildētāju *Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga Republike Hrvatske* (Horvātijas Republikas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūra), [..] Zagreba [..], [..]

[..]

lūdz interpretēt LESD 49. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū 2. panta 2. punktu [..].

Pamatlietas priekšmets un būtiskie fakti

1. Pieteicēja *ANTERA d.o.o.* [...], Zagreba [...], iesniedza šajā tiesā pieteikumu, lūdzot izvērtēt *Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga* (Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūra) [...] 2019. gada 14. februāra lēmuma (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) tiesiskumu.
2. Ar apstrīdēto lēmumu pieteicējai ir aizliegts veikt līzings darījumus bez atļaujas nodarboties ar šāda veida darbību. Ar minēto lēmumu pieteicējai ir noteikts pienākums, izpildot šo lēmumu, iesniegt atbildētājai ziņojumu par veiktajiem pasākumiem kopā ar pierādījumiem, ar kuriem ir pamatoti ziņojumā ietvertie apgalvojumi, proti, lai pieteicēja astoņu dienu laikā pēc minētā lēmuma saņemšanas iesniegtu atbildētājai pierādījumus par to, ka tiesas reģistrā ir iesniegts pieteikums par darbības veidu “mehānisko transportlīdzekļu līzings”, “vieglo un kravas automobiļu iznomāšana un līzings (ar vadītāju vai bez vadītāja)” un “velosipēdu, motorolleru utt. iznomāšana un līzings” izņemšanu no darbības veidu saraksta.
3. Starp pusēm nav strīda par to, ka pieteicēja ir tādas citā dalībvalstī iedibinātas sabiedrības meitasuzņēmums, kas savā dalībvalstī sniedz tāda paša veida pakalpojumus kā šajā lietā aplūkoti. Tāpat starp pusēm nav strīda par to, ka pieteicēja ir reģistrējusi iepriekš minēto pakalpojumu sniegšanu Horvātijas Republikā, taču nav saņēmusi atbildētājas atļauju to sniegšanai saskaņā ar *Zakon o leasingu* (Līzings likums) 8. panta 1. punktu.
4. Atbildētājas veiktās ārkārtas pārbaudes gaitā tika konstatēts, ka pieteicēja bija noslēgusi trīs ilgtermiņa nomas līgumus (par četrām automašīnām) un pēc tam pēc skaidra klienta lūguma bija iegādājusies automašīnas, pērkot tās no piegādātāja, tādējādi ieguvusi īpašumtiesības uz tām un nodevusi šīs automašīnas klientu rīcībā lietošanai.
5. Pamatojoties uz izklāstītajiem faktiem, atbildētāja secināja, ka šāds uzņēmējdarbības modelis būtībā ir atzīstams par līzingu, kas nozīmē, ka sabiedrība faktiski veica līzings darbību bez derīgas atļaujas.
6. Pretēji atbildētājas nostājai, uz kuru balstīts apstrīdētais lēmums, pieteicēja uzskata, ka ar iepriekš aprakstīto atbildētājas rīcību ir pārkāptas pieteicējas tiesības, ko garantē Savienības *acquis*. Pieteicēja uzskata, ka Horvātijas Republika vispār nebija tiesīga operatīvā līzings institūtu pielīdzināt finanšu pakalpojumam un līdz ar to ne tikai operatīvā līzings pakalpojumu sniegšanu, bet arī auto nomas pakalpojumu sniegšanu pakļaut atbildētājas (*HANFA*) uzraudzībai atbilstoši kompetencei, kas atbildētājai atzīta *Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga* (Likumā par Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūru).

Atbilstošās Horvātijas tiesību normas

7. *Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga* (Likums par Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūru; *Narodne novine*, Nr. 140/05, Nr. 154/11 un Nr. 12/12) 15. panta 1. punktā ir paredzēts, ka publiskās varas prerogatīvu īstenošanas nolūkā aģentūra ir pilnvarota izdot īstenošanas noteikumus saskaņā ar minēto likumu, saskaņā ar likumiem, kas regulē kapitāla tirgu, ieguldījumu un citus fondus, akciju sabiedrību pārņemšanu, pensiju apdrošināšanas sabiedrības, apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrības un **finanšu pakalpojumus**, kā arī saskaņā ar citiem likumiem, ja tajos aģentūrai ir paredzētas šādas pilnvaras.

8. Likuma par Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūru 15. panta 2. punktā ir noteikts, ka, **lai īstenotu publiskās varas prerogatīvas, aģentūra ir pilnvarota uzraudzīt to subjektu darbību, kas pakļauti uzraudzībai un uzskaitīti minētā panta 1. punktā norādītajās normās**, un to juridisko personu darbību, kuras sniedz faktoringa pakalpojumus, ciktāl tos nesniedz bankas savas reģistrā norādītās darbības ietvaros, kā arī veikt pasākumus, lai novērstu konstatētās nelikumības un pārkāpumus.

9. *Zakon o leasingu* (Līzings likums; *Narodne novine*, Nr. 141/13) 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka līzings ir komercsabiedrība, kuras juridiskā adrese ir Horvātijas Republikā un kura ir **reģistrēta tiesas reģistrā, pamatojoties uz līzings darbības veikšanas atļauju, ko saskaņā ar minētajā likumā izklāstītajiem nosacījumiem izsniedz aģentūra**.

10. Līzings likuma 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka līzings ir tiesisks darījums, ar kuru līzings devējs iegādājas līzings priekšmetu tādā veidā, ka viņš to pērk no piegādātāja, iegūstot īpašumtiesības uz līzings priekšmetu, un ļauj līzings ņēmējam noteiktu laiku lietot līzings priekšmetu, savukārt līzings ņēmējs apņemas par to maksāt atlīdzību.

10. Līzings likuma 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka atkarībā no līzings būtības un specifiskas tas var būt vai nu finanšu līzings, vai arī operatīvais līzings.

11. Līzings likuma 5. panta 2. punktā ir noteikts, ka finanšu līzings ir tiesisks darījums, ar kuru līzings ņēmējs līzings priekšmeta lietošanas laikā maksā līzings devējam atlīdzību, kas atbilst līzings priekšmeta kopējai vērtībai, sedz šā līzings priekšmeta nolietojuma izmaksas un, izmantojot izpirkuma iespēju, var iegūt īpašumtiesības uz līzings priekšmetu par fiksētu cenu, kas šīs iespējas izmantošanas brīdī ir zemāka par faktisko līzings priekšmeta vērtību tajā brīdī, turklāt ar īpašumtiesībām uz līzings priekšmetu saistītie riski un ieguvumi lielā mērā ir attiecināti uz līzings ņēmēju.

12. Līzings likuma 5. panta 3. punktā ir noteikts, ka operatīvais līzings ir tiesisks darījums, ar kuru līzings ņēmējs līzings priekšmeta lietošanas laikā maksā līzings devējam noteiktu atlīdzību, kurai nav obligāti jāatbilst līzings priekšmeta kopējai vērtībai, līzings devējs sedz līzings priekšmeta nolietojuma izmaksas un līzings

ņēmējam nav līgumā noteiktas izpirkuma iespējas, savukārt ar īpašumtiesībām uz līzinga priekšmetu saistītie riski un ieguvumi lielā mērā ir attiecināmi uz līzinga devēju, t.i., netiek attiecināti uz līzinga ņēmēju.

13. Līzinga likuma 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka **līzinga darbības var veikt šī likuma 3. pantā minētā līzinga sabiedrība**, šī likuma 46. pantā minētā kādas dalībvalsts līzinga sabiedrība un minētā likuma 48. pantā minētā trešās valsts līzinga sabiedrības filiāle.

Savienības tiesības

14. Ar LESD 49. panta pirmo daļu ir aizliegti ierobežojumi kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī, un šis aizliegums attiecas tostarp uz ierobežojumiem attiecībā uz to, kā dalībvalstu pilsoņi, kas izveidojuši uzņēmumu kādā dalībvalstī, atver šā uzņēmuma pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus citās dalībvalstīs.

15. LESD 49. panta otrajā daļā ir noteikts, ka brīvība veikt uzņēmējdarbību ietver tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus, it īpaši sabiedrības, kas definētas 54. panta otrajā daļā, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz tās valsts tiesību akti, kurā notiek šī uzņēmējdarbība, ievērojot LESD nodaļu par kapitālu.

16. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (turpmāk tekstā – “Direktīva 2006/123/EK”) 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka šo direktīvu piemēro pakalpojumiem, ko sniedz pakalpojumu sniedzēji, kuri veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī.

17. Direktīvas 2006/123/EK 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka šo direktīvu nepiemēro šādām darbībām: **finanšu pakalpojumiem**, piemēram, banku darbībai, aizdevumiem, apdrošināšanai un pārapirošināšanai, darba devēju vai privātām pensijām, vērtspapīriem, ieguldījumu fondiem, maksājumiem un ieguldījumu konsultācijām, tostarp pakalpojumiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2006/48/EK I pielikumā.

18. Direktīvas 2006/123/EK 33. apsvērumā ir paredzēts, ka pakalpojumi, uz ko attiecas šī direktīva, ietver plašu darbību klāstu, kas pastāvīgi mainās, tostarp uzņēmējdarbības pakalpojumus, piemēram, vadības konsultācijas, sertifikāciju un pārbaudes, ēku apsaimniekošanu, tostarp biroju uzturēšanu, reklāmu, personāla atlases pakalpojumus un tirdzniecības aģentu pakalpojumus. Ar to ir aptverti arī pakalpojumi, ko sniedz gan uzņēmumiem, gan patērētājiem, piemēram, juridiskas konsultācijas vai konsultācijas nodokļu jautājumos, nekustamā īpašuma pakalpojumi, piemēram, nekustamā īpašuma aģentūras, būvniecība, tostarp arhitektu pakalpojumi, izplatīšanas tirdzniecība, tirdzniecības gadatirgu organizēšana, **auto noma** un ceļojumu aģentūras. Šī direktīva attiecas arī uz patērētāju pakalpojumiem, piemēram, pakalpojumiem tūrisma nozarē, tostarp

gidiem, atpūtas pakalpojumiem, sporta centriem un izklaides parkiem, un – ciktāl tie nav izslēgti no direktīvas piemērošanas jomas – mājsaimniecību atbalsta pakalpojumiem, piemēram, palīdzību vecāka gadagājuma cilvēkiem. Šīs darbības var ietvert pakalpojumus, kuru sniegšanai ir nepieciešams, lai pakalpojumu sniedzējs un pakalpojumu saņēmējs atrastos tuvu viens otram, pakalpojumus, kuru sniegšanai pakalpojumu saņēmējam vai to sniedzējam jāceļo, kā arī pakalpojumus, kurus var sniegt no attāluma, tostarp ar interneta starpniecību.

19. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (turpmāk tekstā – “Direktīva 2013/36/ES”), I pielikumā ir ietverts to darbību saraksts, uz kurām attiecas savstarpējā atzīšana, un tā 3. punktā ir minēts tikai finanšu līzings (nevis operatīvais līzings).

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

29. Analizējot iepriekš minētās tiesību normas, *Upravni sud u Zagrebu* (Zagrebas Administratīvā tiesa) norāda, ka Direktīvā 2013/36/ES, kas regulē kredītiestāžu darbību, ir minēts tikai finanšu līzings, savukārt uz operatīvo līzingu tā neattiecas.

30. Piemērojot *argumentum a contrario*, tā kā iepriekš minētajā Direktīvā 2013/36/ES ir norādīts, ka finanšu pakalpojumu kategorijā ietilpst tikai finanšu līzings, operatīvajam līzingam tātad būtu jāpiemēro Direktīva 2006/123/EK.

31. No iepriekš minētā Direktīvas 2006/123/EK 2. panta un 33. apsvēruma skaidri izriet, ka šī direktīva neattiecas uz finanšu līzingu, savukārt tā attiecas uz plašu pakalpojumu klāstu, kurš aptver visdažādākos darbības veidus, tostarp auto nomu, ko var uzskatīt par operatīvo līzingu.

32. Iesniedzējtiesa norāda, ka no iepriekš minētajām valsts tiesību normām izriet, ka Horvātijas Republika (saistībā ar atbildētājas veikto pārbaudi) operatīvo līzingu ir pielīdzinājusi finanšu pakalpojumam, lai gan Savienības tiesībās nav noteikts, ka šāds pakalpojums būtu finanšu pakalpojums.

33. Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas pastāvīgo judikatūru brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums Līguma par Eiropas Savienības darbību 49. panta izpratnē ir jebkurš valsts pasākums, kas pat gadījumā, ja to piemēro bez diskriminācijas valstspiederības dēļ, var kavēt vai padarīt mazāk pievilcīgu Savienības pilsoņiem dibināšanas līgumos garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu. Aplūkojamajā lietā valsts tiesību norma pieteicējai un citu dalībvalstu subjektiem, kas vēlas veikt uzņēmējdarbību Horvātijas Republikā, var liegt veikt iznomāšanas vai operatīvā līzīga darbības vai arī atturēt no šo darbību veikšanas.

Prejudiciālie jautājumi

39. Ņemot vērā iepriekš minēto, *Upravni sud u Zagrebu* (Zagrebas Administratīvā tiesa) ir šaubas par Savienības tiesību interpretāciju attiecībā uz to, vai tiesību normas, kurās ir paredzēts, ka *Financijska agencija* (Finanšu aģentūra) veic operatīvā līzings pakalpojumu sniegšanas kontroli, padara Horvātijas Republikas tirgu mazāk pievilcīgu saistībā ar dibināšanas līgumā garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu.

40. Lai varētu lemt par šo pieteikuma pamatu, *Upravni sud* (Administratīvā tiesa) saskaņā ar *Zakon o upravnim sporovima* (Likums par administratīvo tiesvedību; *Narodne novine*, Nr. 20/10, Nr. 143/12, Nr. 152/14, Nr. 29/17 un Nr. 110/21) 45. panta 2. punkta 1) apakšpunktu ar 2022. gada 12. aprīļa rīkojumu [...] aptur administratīvo tiesvedību un lūdz Tiesu sniegt Savienības tiesību interpretāciju:

1. Vai operatīvā līzings un/vai ilgtermiņa auto nomas pakalpojumi ietilpst Direktīvas 2006/123/EK (Pakalpojumu direktīva) piemērošanas jomā, kā norādīts [Eiropas Komisijas] Iekšējā tirgus un pakalpojumu ģenerāldirektorāta 2008. gada 13. marta Pakalpojumu direktīvas ieviešanas rokasgrāmatā? Vai subjekts, kas nodarbojas ar operatīvo līzingu (bet ne finanšu līzingu) un/vai ilgtermiņa auto nomu, ir uzskatāms par finanšu iestādi Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē?

2. Ja atbilde uz pirmo no iepriekš minētajiem jautājumiem ir apstiprinoša, bet uz otro jautājumu ir noliedzosa, vai apstākļi, ka saskaņā ar Līzings likuma 6. panta 1. punktu *Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga* (Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūra) (*HANFA*) ir pilnvarota uzraudzīt operatīvā līzings un/vai ilgtermiņa auto nomas pakalpojumu sniegšanu, kā arī noteikt uzņēmumiem, kas veic šādu darbību, papildu prasības un ierobežojumus, ir saderīgs ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 49. pantu, lasot to kopsakarā ar Direktīvas 2006/123/EK 9.–13. pantu?

3. Vai – tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti, proti, kad kādas dalībvalsts mētasuzņēmums vēlas ar sava meitasuzņēmuma starpniecību citā dalībvalstī sniegt tāda paša veida pakalpojumus, kādus tas sniedz pirmajā minētajā dalībvalstī, – Līguma par Eiropas Savienības darbību 49. pants un Direktīvas 2006/123/EK 9.–13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj to, ka ar valsts likumu (Līzings likums) meitasuzņēmumam tiek noteiktas papildu prasības un ierobežojumi un tādējādi attiecīgās darbības veikšana tiek apgrūtināta vai padarīta mazāk pievilcīga?

[..]